

Natuurlijke ontwikkeling in de Rhoonse Weide

Broedvogels 2013-2022

Niels Godijn

Intern verslag Vogelwerkgroep IJsselmonde 2022 (4)

**Natuurvereniging
Eiland IJsselmonde**
Natuur en milieu gaan ons allen aan

Natuurlijke ontwikkeling in de Rhoonse Weide

Broedvogels 2013-2022

Niels Godijn

Niels Godijn

15 november 2022

Hoogvliet

E: godijnniels@gmail.com

T: 06-46481541

Foto omslag: De Rhoonse Weide op haar mooist, 18 mei 2019.

Wijze van citeren: Godijn, Niels. 2022. Natuurlijke ontwikkeling in de Rhoonse Weide – Broedvogels 2013-2022. Intern verslag Vogelwerkgroep IJsselmonde 2022 (4). Natuurvereniging IJsselmonde, Ridderkerk.

© tekst en foto's: Niels Godijn

Niets uit dit rapport van op welke wijze dan ook worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Gebiedsbeschrijving	4
3. Methode	5
4. Resultaten.....	9
4.1 Pioniervogels	10
4.2 Ruigtevogels	10
4.3 Struweelvogels	11
4.4 Bosvogels.....	12
4.5 Watervogels.....	12
5. Discussie	13
5.1 Spontane ontwikkeling	13
5.2 Successie.....	13
5.3 Broedvogeldichtheid	14
5.4 Ruigtebroeders en voedselkeuze	14
6. Conclusie en aanbevelingen	17
Literatuur	18

1. Inleiding

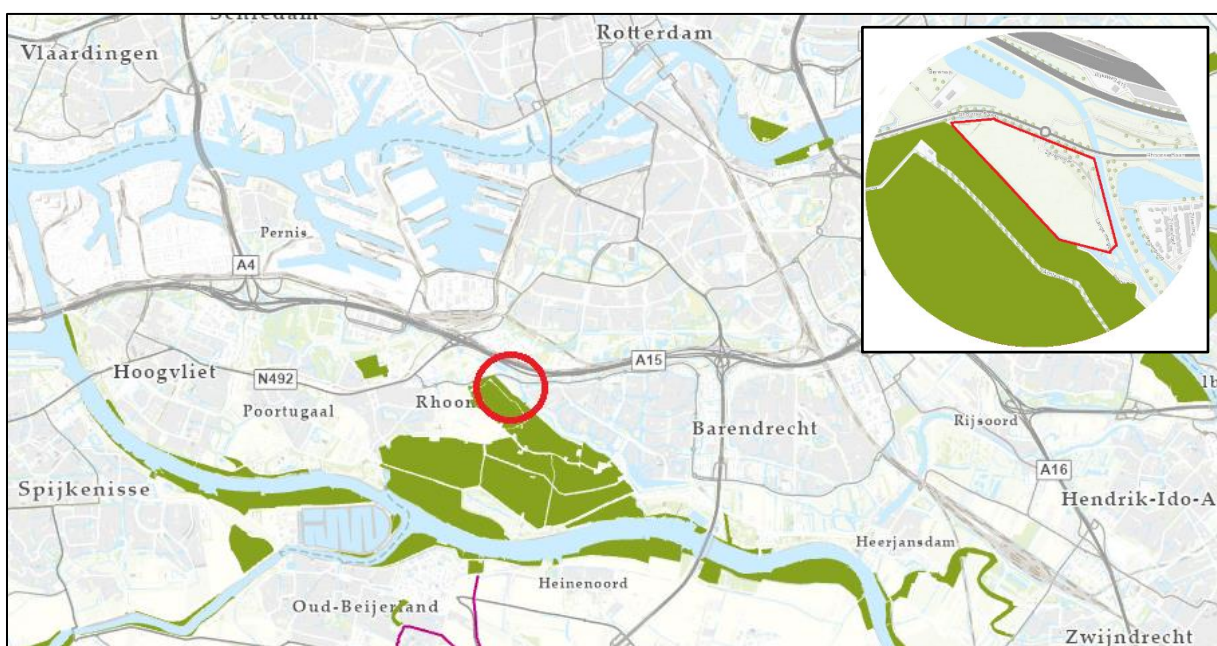
Het terrein de Rhoonse Weide heeft iets bijzonders. Ondanks het geringe formaat en het eenvoudige karakter oefent het grote aantrekkingskracht uit op natuur en natuurliefhebbers. Het is er rustig, je kunt er naar hartenlust struinen en de omzoming van opgaande bomen ontnemt je het zicht op het verstedelijkte landschap. Slechts de overal bovenuit torende hoogspanningsmasten en de zendmast van de Waalhaven zijn een constante herinnering aan de omgeving. Zelfs de achtergrondruis van de A15, op slechts 200 meter afstand, kan tijdens zonsopkomst wegvallen dankzij de kakafonie van broedvogels.

In de periode van 2013 tot en met 2022 zijn die broedvogels vijfmaal in kaart gebracht. Bij aanvang was het terrein nog grotendeels kaal en onbegroeid. Gedurende die tien jaar is het terrein met rust gelaten, heeft het braak gelegen. Dat biedt de kans om te zien hoe de natuur zich daar op geheel spontane wijze heeft ontwikkeld. Een fenomeen dat een zeldzaam verschijnsel is geworden, in een landschap waarin zelfs de hoeken en gaatjes zijn ingericht en jaarlijks worden onderhouden.

Het veld- en schrijfwerk geschiedde op vrijwillige basis. Aanvankelijk onder de vlag van ARK Natuurontwikkeling en nadien namens de Vogelwerkgroep IJsselmonde. In 2022 is het veldwerk samen met Luc Elshout uitgevoerd.

2. Gebiedsbeschrijving

De Rhoonse Weide ligt in de gemeente Albrandswaard op het eiland IJsselmonde, direct ten zuiden van Rotterdam (figuur 1). Het driehoekige terrein heeft een oppervlakte van ca. 9,5 hectare. Het is in z'n huidige vorm ontstaan in de periode waarin de woonwijk Portland (Rhoon) werd ontwikkeld, omstreeks 2004. Voordien betrof dit agrarisch gebied met hoofdzakelijk akkerbouw op voedselrijke kleiafzettingen. Driehonderd meter naar het oosten bevond zich de voormalige kreek de Koedood, die vrijwel geheel verdwenen is onder de nieuwe woonwijken. De naam leeft voort in het nieuw gegraven water dat de huidige oostgrens van de Rhoonse Weide vormt. Direct ten noorden loopt tegenwoordig de lokale verbindingsweg de Rhoonse Baan. Tweehonderd meter noordelijker liggen de twaalf rijbanen van de A15. Direct ten westen ligt de buisleidingenstraat van LsNed tussen Rotterdam en Antwerpen.

Figuur 1. Ligging van de Rhoonse Weide (rood) ten opzichte van het NatuurNetwerk Nederland (kaart PZH '22).

In 2003 bestond het terrein nog uit akkers (figuur 2). In 2005 was het reeds een gronddepot en tot 2012 kende het een wispelturig gebruik. In 2013 is het terrein deels ingericht door middel van een grondlichaam langs de noordrand, een grote parkeerplaats in het noordoosten en een fietspad langs de oostzijde. Het grondlichaam is beplant met verschillende bomen. Rondom zijn de oevers afgegraven met aan de zuid- en oostzijde enkele eilandjes. In het noordelijk centrum ligt sindsdien een klein gronddepot. Tot en met 2015 is in fases over het volledige terrein slootbagger uitgespreid. De gecombineerde uitwerking van deze werkzaamheden was een vrijwel vlakdekkende herstart vanuit een pioniersituatie. Sinds 2015 heeft het terrein zich op zelfstandige wijze ontwikkeld. Menselijke invloed was aanwezig in de vorm recreatief gebruik, zoals wandelen, fietsen, paardrijden, motorcrossen en hutten bouwen, zij het allemaal tamelijk extensief.

Als gevolg van de grootschalige bodemverstoringen en het uitspreiden van voedselrijke slootbagger is de uitgangssituatie in de Rhoonse Weide zeer productief. Dat vormt de basis voor de bijzonder vlugge vegetatiesuccessie. Deze ontwikkeling kende een drietal fases. Aanvankelijk begroeide de kale bodem met pionierplanten zoals blaartrekkende boterbloem, heermoes en akkerdistel. Dit werd opgevolgd door ruigteplanten zoals harig wilgenroosje, gewone berenklaauw, Canadese guldenroede, riet en dauwbraam. Uiteindelijk breidde ook het hout zich uit, ten eerste wilgen en rode kornoelje die zich reeds in de pionierfase hadden gevestigd, gevolgd door andere struik- en boomvormers, meestal soorten die zich verspreiden middels vogels of wind.

3. Methode

Het broedseizoen van vogels loopt voor het merendeel van de soorten tussen april en juli. Door verspreid over deze periode een gebied een aantal keer systematisch te doorkruisen kan een representatieve indruk worden verkregen van de aanwezige broedvogelbevolking. Tijdens elk inventarisatiejaar zijn vijf vroege ochtendbezoeken gebracht plus ten minste één nachtbezoek voor nachtactieve vogels, zoals uilen en rallen. De gegevens zijn uitgewerkt conform de BMP-methodiek, waarbij afzonderlijke waarnemingen zijn samengevoegd tot een territorium op basis van levenswijze en gedrag binnen een bepaalde actieradius (Vergeer *et al.* 2016).

Figuur 2. Satellietbeelden van de Rhoonse Weide die de ontwikkeling van agrarisch gebied in 2003 naar de situatie anno 2021 vertonen.

De laatste keer dat er slootbagger werd uitgereden, op circa een kwart van het terrein. In de achtergrond is al ontwikkeling van ruigte gaande, 4 februari 2015.

Grofweg hetzelfde blikveld als bovenstaande foto, vijf jaar later, 6 mei 2020.

Uitzicht op de in 2013 gegraven oevers en eilanden, 4 februari 2015.

Hetzelfde uitzicht ruim zeven jaar later, 18 oktober 2022.

4. Resultaten

Tijdens de vijf inventarisaties zijn er 39 soorten als broedvogel vastgesteld (tabel 1). Gedurende de tienjarige tijdsspanne is er veel veranderd in de samenstelling van de broedvogelbevolking en valt een aantal fases van ontwikkeling te onderscheiden.

In het eerste jaar vestigen zich direct de pionierbroeders. Zij voeren korte tijd de boventoon en zijn binnen enkele jaren verdwenen. Al na één jaar ontwikkeling verschijnen er ruigtebroeders en na acht jaar zijn zij sterk vertegenwoordigd. In de loop van de ontwikkeling hebben ook de struik- en struweelvogels zich gevestigd. Recentelijk nemen zij toe, terwijl de ruigtesoorten in gezamenlijkheid afnemen. Inmiddels zijn ook de bosvogels gevestigd. Watervogels zijn momenteel talrijker dan in de beginfase, vermoedelijk door een verbetering van nestgelegenheid (beschutting).

Tabel 1. Aantal territoria van broedvogels in de Rhoonse Weide in de periode 2013-2022.

habitat	soort	2013	2014	2015	2020	2022	
pionier	Scholekster	1					
	Visdief	1					
	Kievit	3	4	3			
	Kleine plevier	2	3	1			
	Tureluur	3	2	2			
	Oeverzwaluw		8				
ruigte	Blauwborst		1	2	4	1	
	Fazant		1	2	5	3	
	Rietzanger		1	2	12	12	
	Roodborsttapuit		1	2	4	1	
	Bosrietzanger			1	5	4	
	Grasmus				10	8	
	Rietgors				6	4	
	Kleine karekiet				4	4	
	Sprinkhaanzanger				2	3	
	Cetti's Zanger				1	3	
	struweel	Kneu			2		3
		Winterkoning				5	11
		Fitis				8	10
Tuinfluitier					3	5	
Koekoek					1	1	
Putter					1	1	
Heggenmus						1	
Tjiftjaf						13	
bos	Zwartkop				3	3	
	Ekster				1	1	
	Merel				1	2	
	Houtduif					1	
	Vink					1	
	Zanglijster					1	
	water	Grauwe gans				1	
Grote Canadese gans						2	
Krakeend				1		1	
Kuifeend						2	
Meerkoet		1	1	1	2	2	
Nijlgans		1					
Slobeend		1					
Waterhoen					1	1	
Wilde Eend					3	2	
		soorten	8	9	12	22	30
	aantal territoria	13	22	19	83	107	
	territoria per km²	137	232	200	873	1.126	

4.1 Pioniervogels

In de drie beginjaren waren Kievit, kleine plevier en tureluur jaarlijks aanwezig op het centrale deel met slootbagger evenals langs de recent vergraven oevers. Zij kregen er ook jongen groot (kievit resp. 3, 2 en 2, tureluur resp. 7, 2 en 2, kleine plevier resp. 3, 1 en 3). Vanaf 2016 raakte het terrein zodanig begroeid geraakt dat zij niet terugkeerden. Van scholekster is nimmer een broedpoging waargenomen. In 2013 kwam één paartje visdief tot broeden op een eilandje aan de oostzijde. De drie eieren kwamen uit, één bijna volgroeid kuiken stierf aan een onbekende oorzaak en de andere twee hebben het wel gered. In een klein gronddepot aan de noordzijde zaten in 2014 acht nesttunnels van oeverzwaluwen waar ten minste vier broedsels succesvol uitvlogen, maar waarschijnlijk meer.

Links: een jonge visdief op één van de recent aangelegde eilanden, 7 juli 2013. Rechts: een kleine plevier van enkele dagen oud, 1 juni 2015.

4.2 Ruigtevogels

Al in 2014 waren er her en der terreindelen waar de spaarzame begroeiing van met name riet voldoende was voor de vestiging van blauwborst, roodborsttapuit, rietzanger en fazant. In 2015 namen zij elk toe, aangevuld met een bosrietzanger.

Links: een man roodborsttapuit op een karakteristieke uitkijkpost, 20 mei 2018. Rechts: een man blauwborst in een ruige rietvegetatie, 18 mei 2019.

De roodborsttapuit was op dat moment een nieuwkomer als broedvogel in het westelijk deel van het eiland IJsselmonde. Dat verliep direct succesvol, want er werden twee volgroeide jongen waargenomen, een jaar later drie. In de opvolgende jaren nam het aantal toe tot vier territoria. De Rhoonse Weide heeft een prominente rol gespeeld voor deze soort in de polders van Rhoon. Pas vanaf 2017 kwam de soort ook elders tot broeden (tabel 2). Anno 2022 lijkt het hoogtepunt van de roodborsttapuiten in de Rhoonse Weide achter de rug als gevolg van successie.

Tabel 2. Ontwikkeling van het aantal territoria van roodborsttapuiten in de Rhoonse Weide en andere deelgebieden in de polders van Rhoon (eigen tellingen).

jaar	Rhoonse Weide	Portlandpolder	Zegenpolder	Buitenland oost	totaal
2013	-	-	-	-	0
2014	1	-	-	-	1
2015	1 à 2	-	-	-	1 à 2
2016	2	-	-	-	2
2017	4	1	-	-	5
2018	4	-	1	-	5
2019	4	2	1	1	8

Meest talrijk in 2020 waren rietzanger (12 territoria) en grasmus (10 territoria). De vestiging van Cetti's zanger lag voor de hand aangezien deze soort regionaal enorm is uitgebreid en tegenwoordig welhaast overal zit waar maar wat vochtige ruigte aanwezig is. In dat perspectief is de aanwezigheid van meerdere sprinkhaanzangers bijzonder. Het is namelijk de enige locatie in Albrandswaard waar deze soort jaarlijks wordt aangetroffen. In 2022 zijn rietzanger (12) en grasmus (8) nog steeds talrijk, maar in aantal gepasseerd door diverse struikvogels. Tezamen met de afname van blauwborst, rietgors en roodborsttapuit illustreert dit dat het terrein de piek van haar ruigtestadium ontgroeid is. Jaarlijks zit er ook een handvol territoriale bosrietzangers. Daarvan werd er tijdens ringonderzoek door Cornelis Fokker één teruggevangen die in 2019 als eerstejaarsvogel is geringd langs de Stolwijkse Boezem in de Krimpenerwaard.

Links: een rietzanger zingend in rietruigte, 21 april 2018. Rechts: een man rietgors met voedsel voor de nestjongen, 20 mei 2018.

4.3 Struweelvogels

De eerste struweelvogel betrof de kneu in 2015, een soort die aan een klein struikje al voldoende heeft om in te broeden en soms zelfs in ruigte zit. In 2020 bleek het assortiment sterk uitgebreid, met als talrijke soorten fitis (8) winterkoning (5) en tuinfluiter (3). Van zowel koekoek als putter werd één territorium vastgesteld. In 2022 zijn deze soorten verder toegenomen, aangevuld met heggenmus (1) en tjiftjaf (13). De tjiftjaf was direct de meest talrijke broedvogel in het terrein.

Links: een man koekoek vliegt richting zijn zangpost, 18 mei 2019. Rechts: een fitis in uitlopend struweel, 16 april 2016.

4.4 Bosvogels

De scheiding tussen struweel- en bosvogel is niet altijd even scherp. In deze regio kom je zwartkop, ekster en merel vooral tegen in de wat meer beboste terreinen. Zij verschenen in de Rhoonse Weide in 2020 met respectievelijk drie, één en één territorium. In 2022 was dat nagenoeg gelijk met alleen van merel een nieuw territorium. Daarnaast vestigden zich houtduif, vink en zanglijster, elk met één territorium.

4.5 Watervogels

Van begin af aan kwamen watervogels tot broeden in de oevervegetatie rondom de Rhoonse Weide, allereerst meerkoet, krakeend en slobeend. Van nijlgans is destijds geen broedpoging vastgesteld. In 2020 en 2022 is de diversiteit toegenomen. Naast diverse eendensoorten broeden er nu ook ganzen en waterhoen. Zij verlangen een wat meer beschutte nestlocatie in oever- en ruigtevegetatie en profiteren dus ook van de successie in het terrein.

5. Discussie

5.1 Spontane ontwikkeling

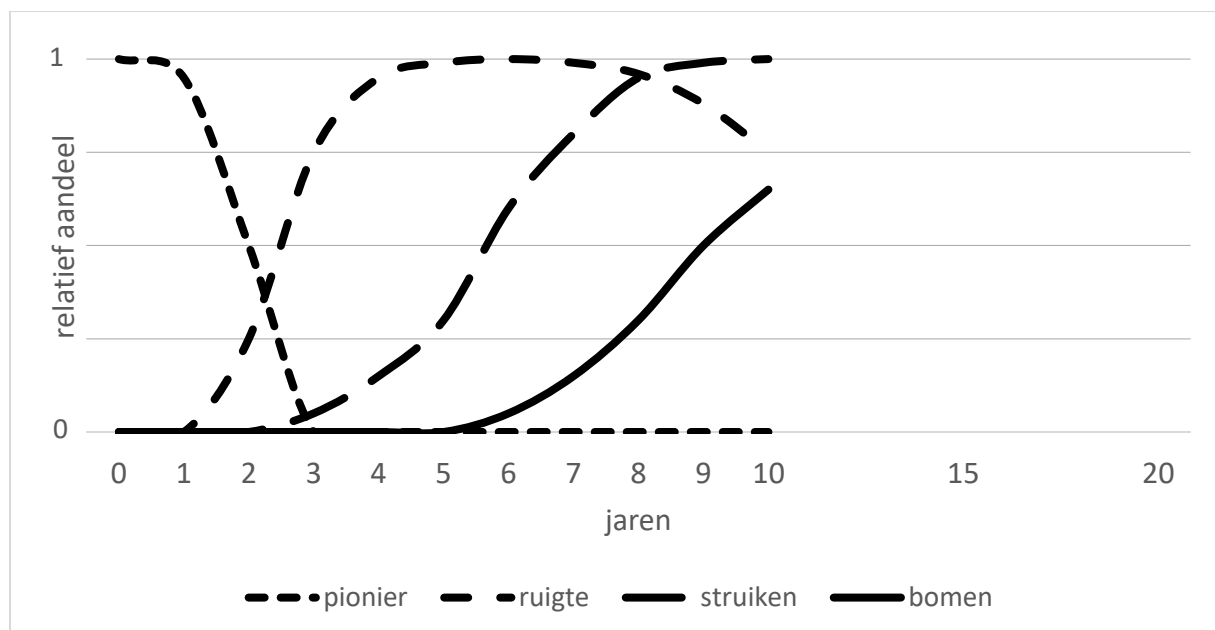
In de afwezigheid van menselijk ingrijpen is de Rhoonse Weide geworden tot één van de meest vogelrijke terreinen van west IJsselmonde. Het laat zien dat een rijk natuurgebied zich geheel vanzelf kan ontwikkelen.

Dat is geheel te danken aan de enorm structuurrijke vegetatie. Het is van begin af aan een typische, voedselrijke braakvegetatie waarin ruigtesoorten zoals riet, akkerdistel, grote brandnetel, dauwbraam en harig wilgenroosje domineren. Pleksgewijs zijn er grazige delen aanwezig, bestaande uit glanshaver, kropaar, rietzwenkgras en russen. Kort gras wordt mede in standgehouden door de lokale konijnenpopulatie. Ook de paadjes van wandelaars, crossers en paarden dragen bij aan de variatie. Inmiddels beginnen struiken en bomen enige vorm aan te nemen. De eerste houtvormers waren wilgen (hoofdzakelijk schietwilg, daarnaast boswilg en katwilg), dauwbraam, gewone braam en rode kornoelje. Inmiddels staan er ook enkele exemplaren van gewone es, eenstijlige meidoorn, gewone vlier, veldesdoorn en Gelderse roos. Het is interessant om te zien hoe dat zich verder zal ontwikkelen. Sinds kort is ook de bever een vaste bewoner op de oevers, wat wellicht zorgt voor vertraging van de ontwikkeling naar bos.

5.2 Successie

De opeenvolging van broedvogelsoorten is een geleidelijk proces dat leuk te volgen is geweest in de Rhoonse Weide (figuur 3). Binnen drie jaar waren de pioniersoorten verdwenen. Daarna hebben de ruigtesoorten een jaar of vijf de overhand gehad. Na tien jaar lijken de struweelvogels het stokje over te nemen. De bosvogels zijn sinds kort aanwezig, de tijd zal leren of zij op termijn verder in aantal toenemen. In andere terreinen in de omgeving is een vergelijkbare ontwikkeling opgemerkt, maar helaas niet vastgelegd. Bijvoorbeeld bij de verschillende fases van aanplant van Bos Valckesteyn en na de herinrichting van de Jan Gerritsepolder.

Dankzij de grote variatie binnen de Rhoonse Weide zijn er vooralsnog allerlei broedvogels uit verschillende ontwikkelingsstadia aanwezig. Het zal nog wel een aantal jaar duren vooraleer de ruigtesoorten geheel naar de achtergrond raken.

Figuur 3. De opeenvolging van verschillende broedvogelstadia op basis van hun habitatvoorkeur gedurende tien jaar in de Rhoonse Weide.

5.3 Broedvogeldichtheid

De rijkdom aan broedvogels die de vele natuurliefhebbers naar de Rhoonse Weide trekt is een gevolg van een grote diversiteit en hoge aantallen op een kleine oppervlakte. Kennelijk is de draagkracht van het gebied zodanig dat het voorziet in een enorm voedselaanbod. Ook de aanwezigheid van bedreigde broedvogels zoals koekoek (kwetsbaar), slobend (kwetsbaar) en kneu (gevoelig) onderstrepen de waarde van dit terrein. De aanwezigheid van koekoeken is bovendien een indicatie van een waardevolle broedvogelbevolking (Morelli *et al.* 2017).

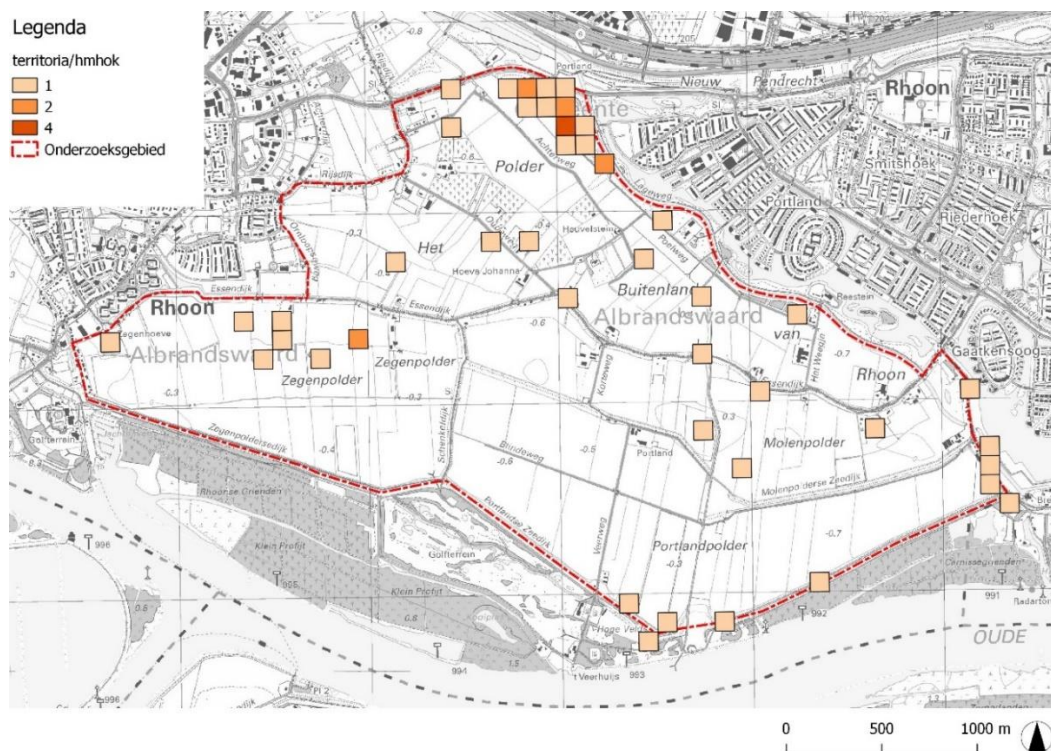
De dichtheid aan broedvogels is er bijzonder hoog, met momenteel zo'n 1.000 territoria per vierkante kilometer. De buitendijkse Natura 2000-gebieden behalen een vergelijkbare dichtheid (Strucker 2020). In de Kasteelgaarde te Rhoon is de dichtheid met 1.300 territoria/km² iets hoger (gebaseerd op eigen tellingen in 2008, 2013 en 2016). In jonge houtopstanden zoals Bos Valckesteyn ligt het op ca. 300 territoria/km² (Van der Lans 2020). In de landbouwpolders is dat momenteel ongeveer 100 territoria/km² (Godijn 2019; Godijn 2022).

Tussen 2020 en 2022 is de broedvogeldichtheid in de Rhoonse Weide verder toegenomen. Dat hangt waarschijnlijk samen met de combinatie van verschillende successiestadia in het terrein. De tijd zal leren of de dichtheid aan broedvogels afneemt naarmate het ruigtestadium wordt verdrongen.

5.4 Ruigtebroeders en voedselkeuze

De Rhoonse Weide heeft zich in die tien jaar ontwikkeld als een kerngebied voor ruigtebroeders. Een deel van die soorten is als doelsoort benoemd in de aangrenzende polders (zie Streefbeeld Buitenland van Rhoon). Naar aantal territoria broedt momenteel ongeveer 40% van die doelsoorten in de Rhoonse Weide, terwijl het minder dan 2% van de oppervlakte vertegenwoordigt (Figuur 4).

Een doeltreffende methode om ook elders deze soorten te bevorderen lijkt dus het achterwege laten van onderhoud, zoals in de Rhoonse Weide succesvol is gebleken. Door her en der randen en hoeken voor een jaar of tien aan zichzelf over te laten kan een groot verschil worden gemaakt.

Figuur 4. Gezamenlijk aantal territoria per 100x100 meter van blauwborst, grasmus en roodborsttapuit in de polders van Rhoon (ca. 700ha). Deze soorten zijn in 2019 vlakdekkend gekarteerd.

Om al die broedvogels te huisvesten moet het voedselaanbod en de -beschikbaarheid in de Rhoonse Weide erg hoog zijn. Interessant om na te gaan is om welk voedsel het dan gaat. Uit literatuur blijkt dat de kuikens van ruigtebroeders uitsluitend worden gevoerd met ongewervelden (Cramp & Simmons 1983). Dergelijk onderzoek baseert zich op poep- en nekbandanalyses en visuele observaties uit diverse Europese landen. Voor zes ruigtebroeders zijn de voornaamste orden uit het dieet op een rijtje gezet (Tabel 3).

De meest genoemde prooien zijn overwegend traag bewegende soorten of stadia die behendige vogels al kruipend door de vegetatie eenvoudig kunnen oppikken, zoals spinnen, rupsen en bladluizen (Figuur 5). De oudervogels zijn generalistisch, vrijwel alle orden en families van geleedpotigen worden wel aangetroffen in het kuikenvoedsel, soms ook wormen of zelfs jonge vis. Het zijn vooral de talrijke voedselbronnen die worden aangeboord. De desbetreffende ruigtebroeders foerageren op of laag boven de grond, daarbij doelgericht pikkend door de onderlaag van de vegetaties; vliegacties zijn weinig van toepassing met uitzondering van de roodborsttapuit. Elke soort bezit een eigen foerageertechniek, die ook per individu kan variëren. Zodoende kan het spectrum van prooisoorten onderling verschillen, ondanks dat de prooisoorten wel tot dezelfde familie behoren (bijvoorbeeld een graswortelvinder *Apamea monoglypha* en een egale rietboorder *Arenostola phragmitidis*, beide uit de familie uilen Noctuidae). Gedurende het seizoen verandert het aanbod van prooisoorten, maar ook met de leeftijd van de nestjongen. Op jonge leeftijd worden merendeels zachte prooien aangevoerd, zoals spinnen en rupsen. Naarmate de jongen ouder worden komen er ook harde prooien in het dieet, zoals kevers. De prooien zijn gemiddeld erg klein, overwegend 3 à 10mm, met uitschieters tot maximaal 25mm grootte.

Een vergelijking tussen de zes verschillende ruigtebroeders laat op hoofdlijnen diverse overeenkomsten zien. Spinachtigen, muggen en nachtvlinders zijn voor vrijwel alle soorten een belangrijke voedselbron. Hemiptera (vooral bladluizen) zijn daarentegen relatief populair bij rietzanger en bosrietzanger (Acrocephalidae). Kevers staan geregeld op het menu bij roodborsttapuit, blauwborst en rietzanger.

Figuur 5 links: De Rhoonse Weide hangt barstensvol spinnenwebben; de familie van wielwebspinnen (*Araneidae*) vormt een groot aandeel in het dieet van ruigtebroeders. Midden: In 2022 was een enorme piek van wilgenstippelmotten *Yponomeuta rorella*; vooral schietwilgen, maar ook bos- en katwilgen hingen barstensvol spinsels. De rupsen leken echter nauwelijks te worden gegeten door vogels. Rechts: bladluizen zijn doorgaans massaal aanwezig, zoals hier op riet. Zij vormen voor allerlei broedvogels een belangrijke voedselbron.

6. Conclusie en aanbevelingen

De Rhoonse Weide langs de Nieuwe Koedood is binnen een mum van tijd uitgegroeid tot één van de meest vogelrijke binnendijkse terreinen van West-IJsselmonde. In afwezigheid van menselijk ingrijpen heeft het gebied zich in tien jaar op spontane wijze ontwikkeld vanuit een pionierstadium naar een jonge bosfase. Deze ongeremde natuurlijke successie is een zeldzaam fenomeen op het dichtbevolkte eiland IJsselmonde. Het laat prachtig zien hoe vogelsoorten en andere organismen verschijnen, hun optimum bereiken en vervolgens geleidelijk worden opgevolgd door andere soorten. Het is interessant om te volgen hoe zich dat in de komende tien jaar voortzet.

Anderzijds zit het onderscheidende karakter van het terrein in de vroege ontwikkelingsstadia: pionier en ruigte. Gedurende deze stadia trekt het broedvogels aan die elders nagenoeg afwezig zijn. Struweel en bos zijn reeds goed vertegenwoordigd op het eiland, inclusief de bijbehorende vogelsoorten. Bovendien past zowel het pionier- als ruigtestadium landschappelijk en ecologisch goed bij het open en agrarische karakter van de polders. Het lijkt er op dat het ruigtestadium in het gebied op haar retour is. Er valt dus ook iets voor te zeggen om de successie weer gedeeltelijk terug te zetten. Door simpelweg het dumpen van slootbagger te hervatten kan het weer van voor af aan beginnen. Of beter nog, door meer van dit soort braakterreinen toe te laten in het landschap. Want daar kun je er nooit genoeg van hebben.

De Rhoonse Weide herbergt naast de vele vogels ook een uitbundige kruidenrijkdom, 6 augustus 2015.

Literatuur

Cramp, S. & K.E.L. Simmons. 1983. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. Oxford University Press, London.

Godijn N, 2015. Drie jaar broedvogels in de Koedoodzone. ARK Natuurontwikkeling & VAWL, Poortugaal.

Godijn, N. & P. Wiersma. 2019. Vogels in het Buitenland van Rhoon - Historische context, ontwikkelingen en uitwerking nulmetingen. Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels, Scheemda.

Godijn, N., Roelofs, Y., Fokker, C., Koese, B., Noordijk, J., Slikboer, L., & Zeegers, T. 2022. Zegenpolder - van traditionele akkerbouw naar natuurinclusief. Eindrapportage 2017 - 2020. GKA-Rapport 2021-07. Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels, Scheemda.

Lans, F.V. van der. 2020. Broedvogelinventarisatie 2019 – Inventarisatie van broedvogels Rhoonse Bos. Kenmerk ER20191023v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Morelli, F., Pape Møller, A., Nelson, E., Benedetti, Y., Tichit, M., Šímová, P., ... Tryjanowski, P. 2017. Cuckoo as indicator of high functional diversity of bird communities: a new paradigm for biodiversity surrogacy. *Ecological Indicators*, 72, 565-573.

Strucker, R. C. W. 2020. Aantalsveranderingen en habitatkeuze van broedvogels in de zoetwatergetijdengebieden langs de Oude Maas. *Limosa* 93(2): 59-73.

Vergeer J.W., A. van Dijk, A. Boele, J. van Bruggen & F. Hustings. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.